

DEVIZOVÉ PRÁVO

067531

20

20

©Petr Mrkývka 2019

petr.mrkvka@law.muni.cz

HÚSZ FORINT

Literatura

- ❑ Jánošíková, Petra ... *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Čeněk 2016
 - ❑ Bakeš, Milan ... *Finanční právo*. 6. upr.vyd. Praha: C.H.Beck 2012
 - ❑ Mrkývka, Petr *Determinace a diverzifikace finančního práva* Brno: MUNI 2012
 - ❑ Mrkývka, Petr *Propedeutika finančního práva I – Obecná část* Brno: MUNI 2015
 - ❑ Babčák, Vladimír ... *Finančné právo na Slovensku a v Európskej únii*. Bratislava: Eurokodex 2012
 - ❑ Sidak, Mykola ... *Finančné právo* Bratislava: C.H.Beck 2012
-

Charakteristika

- ❑ Subsystém finančního práva
 - ❑ Nadstavbové subodvětví měnového práva
 - ❑ Součást nefiskální části FP; předělové právo mezi monetární regulací a regulací finančního trhu
 - ❑ Nástroj a mantinel devizové politiky státu
-

Účel

- vnější ochrana měny, cenové stability, veřejných financí
 - ochrana devizových zájmů státu,
 - realizace devizové politiky státu,
 - Možnost nápravy vážných hospodářských a finančních poruch
 - ochrana spotřebitele při uskutečňování devizových obchodů
-

Předmět

- *Společenské vztahy, které vznikají, realizují se a zanikají v rámci nakládání s devizovými hodnotami.*
 - *Zvláštní kategorie peněžních vztahů s cizím prvkem:*
 - **Cizí prvek:** *v objektu
v subjektu*
-

Vztah k veřejné finanční činnosti 1/2

- **Veřejná finanční činnost** = základní a jednotící kategorie FP
 - Předmět finanční činnosti = přímé a nepřímé nakládání s peněžní masou (celkový souhrn hotovostních a bezhotovostních prostředků v dané ekonomice, včetně devizových hodnot)
-

Vztah k veřejné finanční činnosti 2/2

Přímé nakládání s PM

- Monetární činnost**
- Devizová činnost** = *mocenské ingerence do nakládání s devizovými hodnotami a vytváření a použití devizových rezerv státu*
- Fondovní činnost**

Nepřímé nakládání s PM

- Kontrolní činnost
 - Dohledová činnost
 - Finanční plánování
 - Finanční účetnictví a bilancování
 - Finanční statistika
-

Devizová politika

- **Hlavní cíl:** vnější stabilita měny (vztah k vnitřní měnové politice). Změny vnější měnové kondice ovlivňují cenovou stabilitu (vnitřní měnovou situaci)
 - **Segmenty DP** např.:
 1. Kurz
 2. **Devizové rezervy:** Devizové rezervy se skládají z cenných papírů denominovaných v cizích měnách, hotovosti a zlata.
 3. Platební bilance
 4. Zahraniční úvěry
 5. Monetární kooperace
-

Obsah

- Proměnný v čase – společensko-ekonomické podmínky (vnitřní, vnější)
 - Úměra: „čím hůř, tím víc; čím líp, tím míň“
 - Liberalizace ekonomiky – liberalizace devizového práva
 - Zákazy - příkazy → povolení → oznámení → statistika
-

Poslední devizový zákon

- **Devizový zákon 219/1995 Sb.**
 - **Účinný od 1.1.1995 do 18.10.2016**
 - **Zrušen zákonem 323/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti peněžního oběhu a devizového hospodářství a kterým se zrušuje zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon,**
-

Základní prameny devizového práva

- **Zákon o směnárenské činnosti
277/2013 Sb.**
 - **ZČNB 6/1993 Sb.**
 - **ZB 21/1992 Sb.**
 - **ZOLFT 253/2008 Sb.**
 - **ZPS 284/2009 Sb.**
 - **ZOBM 136/2011 Sb.**
-

☐ KRIZOVÝ ZÁKON 240/2000 Sb.,
zákon o krizové řízení, ve znění
2016:

- a) Přebírá nápravu vážných
hospodářských a finančních poruch –
nouzový stav
 - b) Správní trestání
-

Historické prameny

- NV č. 644/1919 Sb., o zrušení Československé devisové ústředny,
 - Zákon č. 7/1924 Sb., o ochraně československé měny a oběhu zákonných platidel
 - VN č. 155/1939 Sb., devisový řád
 - Zákon č. 92/1946 Sb., o vázaném devisovém hospodářství
-

Devizový monopol

- ❑ Zákon č. 107/1953 Sb., o devizovém hospodářství
 - ❑ Zákon č. 142/1970 Sb., devizový zákon
 - ❑ Zákon č. 162/1989 Sb., devizový zákon
 - ❑ Zákon č. 528/1990 Sb., devizový zákon
-

Peněžní prostředky

Peněžní prostředky

Peněžní prostředky
v cizí měně

VALUTY

DEVIZY

mince

bankovky

Mezinárodní měnový fond

- ❑ Přidružená organizace OSN
 - ❑ 22.7.1944, Bretton Woods
 - ❑ Washington – www.imf.org
 - ❑ podporovat mezinárodní měnovou spolupráci
 - ❑ usnadňovat rozšiřování a vyvážený růst mezinárodního obchodu
 - ❑ podporovat devizovou stabilitu
 - ❑ napomáhat vytváření mnohostranných platebních systémů
 - ❑ dočasně zpřístupňovat své zdroje členům majícím potíže s platební bilancí
 - ❑ zkrátit trvání a zmírnit stupeň nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů.
-

Označení měn ISO

EUR	RUB	GBP	CHF	JPY	CNY
BAM	ALL	RON	BGN	RSD	MKD
HRK	TRY	UAH	RUB	BYR	MDL
AUD	USD	CND	NZD	MXN	KRW
UAH	MDL	BYR	LTL	PLN	HUF
CZK	DKK	NOK	SEK		
			XOF	XAF	XCD
AMD	GEL	AZN			
ZAR	IDR	INR	ILS	IRR	
MNT	KZT	KGS			

Měny používané více státy

- ❑ USD
 - ❑ AUD
 - ❑ EUR
 - ❑ CFA Frank – a) XOF BCEAO Dakar; b) XAF BEAC Yaoundé
 - ❑ INR
 - ❑ ZAR
 - ❑ TRY
 - ❑ XCD – Eastern Caribbean Central Bank, Basseterre/SCN
 - ❑ CHF
 - ❑ RUB
-

Stejný název měn

- Koruna
 - Dinár/denar
 - Dolar
 - Peso
 - Libra
 - Lira
 - Riál/reál
 - Rubl
 - Frank
 - Rupie
 - Lev
 - Šilink
 - Dirham
 - Won
 - Manat
 - Kwacha
-

Stanovení kurzu CZK

- ❑ ČNB na základě monitorování vývoje měn na mezibankovním devizovém trhu
 - ❑ Kurz odpovídá tomu, jak se měna obchodovala ve 14.15 místního času
 - ❑ Kurz pro neobchodní účely – ohodnocení závazků a pohledávek, správa daní a cel
 - ❑ Komerční banky a směnární - vlastní kurz
-

Zahraníční cenné papíry

ZAHRANIČNÍ CENNÉ PAPIŘY

H. MEINECKE AKTIENGESELLSCHAFT

AKTIE

Nr. 11106 *

EINHUNDERT REICHSMARK

Der Inhaber dieser Aktie ist mit der Beiträge von EINHUNDERT REICHSMARK bei der H. MEINECKE AKTIENGESELLSCHAFT als Aktionär mit allen satzungsgemäßen Rechten und Pflichten beteiligt.

Breslau-Carolowitz, im April 1929.

H. MEINECKE AKTIENGESELLSCHAFT

Der Aufsichtsrat:

Der Vorstand:

Engesedeln mit Vollmacht gefolgt.

H. Hötchmann

C. Meinecke Lang.

- Podmínka:**
- Emitent je osoba bez trvalého pobytu nebo sídla v České republice („tuzemsko“) = cizozemec**
- Tzn. – rozhodující je devizový statut emitenta**
- NE měna; NE plnění; NE situování majetku**

Subjekty devizového práva

- Devizová místa *
 - Účastníci devizových obchodů
 - **Devizové místo** = osoba oprávněná k poskytování služeb s devizovými hodnotami (osoba oprávněná k devizovým obchodům)
-

Devizové místo

- ❑ BANKA, spořitelní a úvěrová družstva
 - ❑ Osoby s devizovou licenci
 - ❑ Osoby registrované k směnárenské činnosti
 - ❑ Osoby na principu single passport /EEA
-

Devizový statut

TUZEMEC

Trvalý pobyt nebo
sídlo v tuzemsku

NE: občanství,
původ kapitálu,
apod.

CIZOZEMEC

Ten, kdo
nenaplňuje
podmínky statutu
tuzemce

**!!! I občan ČR,
nemá-li trvalý
pobyt v
tuzemsku !!!**

Princip devizového práva

- Relativně volný přístup cizozemců k naší měně a tuzemců k cizí měně
-

Devizový orgán

Devizová správa

- Konglomerát správních činností
 - Dohled
 - Přijímání plnění povinností
 - Registrace + licence
 - Kontrola
 - Donucení + nápr. opatř.
 - Statistika + informace
 - Depozitní povinnost
 - Zvláštní povolení
 - Mezinárodní součinnost a spolupráce
-

Působnost

- Generální ČNB
 - Rozpočtová sféra (sektor veřejných financí) - MF
-

Pravomoc ČNB v devizovém hospodářství 1

- a) stanoví, po projednání s vládou, **režim kurzu české měny k cizím měnám**, přičemž však nesmí být ohrožen hlavní cíl České národní banky;
 - b) vyhlašuje **kurz české měny** k cizím měnám;
 - c) **nakládá s devizovými rezervami ve zlatě a devizových hodnotách.**
-

Pravomoc ČNB v devizovém hospodářství 2

Česká národní banka je oprávněna

a) **obchodovat** se zlatem a devizovými hodnotami a provádět všechny druhy bankovních obchodů na finančním trhu,

b) **provádět platební styk se zahraničím.**

Devizový proces

- Subsidiární použití správního řádu
-

Kategorie cizozemců

- Občané ČR
 - Občané nebo PO čl. st. EU/EEA/OECD
 - Osoby, na které se vztahuje smlouva o podpoře a ochraně investic
 - Poživatelé výsad a imunit podle mez.pr.
 - Osoby ze zemí pod embargem ...
 - ostatní
-

Alokace kapitálu do nemovitostí

- Volný přístup tuzemců k nemovitostem v zahraničí – možnost omezení v národních úpravách
- Omezený přístup k vlastnictví nemovitostí cizozemců v tuzemsku

§ 17 DZ

Pokud mezinárodní smlouva nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak

ZRUŠENO K 1.5.2009 (čl. 56 SZES)

Výkazní povinnost tuzemců jen PO (FO na vyžádání)

- Vyhl. ČNB č. 235/2013 Sb., o předkládání výkazů České národní bance statisticky významnými vykazujícími osobami pro účely sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči
 - Okruh vykazujících osob - § 3
 - Výkazy:
 1. Za oblast přímých investic
 2. Za oblast aktiv a pasiv ve vztahu k zahraničí
 3. Za oblast finančních investic
-

Oznamovací povinnost cizozemců

- Podnikatel stejně jako tuzemec u transakcí spojených s podnikáním v tuzemsku
-

Jiné povinnosti

- Zvláštní povolení
 - Označování účelu úhrady
 - Profilakce - povinnosti devizových míst
-

Oprávnění devizových míst

- Kvazi mocenské postavení
 - Kontrola
 - Ozn. povinnost
-

Zvláštní režimy

- **Nouzový stav v devizovém hospodářství** – platební schopnost ČR, vnitřní měnová rovnováha (vláda v médiích) x zvl. povolení devizového orgánu.
 - **Depozitní povinnost** - sanace bilance (vyhl. ČNB a MF)
-

Nouzový stav v devizovém hospodářství 1/3

□ Zákaz:

- a) je-li bezprostředně a vážně ohrožena platební schopnost vůči zahraničí
 - b) je-li bezprostředně a vážně ohrožena vnitřní měnová rovnováha
-

Nouzový stav v devizovém hospodářství 2/3

Zákaz při ohrožení platební schopnosti vůči zahraničí:

- a) **nabývat** devizové hodnoty za českou měnu,
 - b) **provádět** veškeré úhrady z tuzemska do zahraničí, včetně převodů peněžních prostředků mezi bankami a jejich pobočkami,
 - c) **ukládat** peněžní prostředky na účtech v zahraničí.
-

Nouzový stav v devizovém hospodářství 3/3

- Zákaz při ohrožení vnitřní měnové rovnováhy:
 - a) **prodávat** tuzemské cenné **papíry** cizozemcům,
 - b) **přijímat** finanční **úvěry** od cizozemců,
 - c) **zřizovat** v tuzemsku **účty** cizozemcům a **ukládat** peněžní prostředky na účty cizozemců,
 - d) **převádět** peněžní prostředky ze zahraničí do tuzemska mezi bankami a jejich pobočkami
-

Depozitní povinnost 1/3

- povinnost osob držet po určitou dobu na zvláštním účtu u banky v tuzemsku stanovené procento objemu peněžních prostředků:
 - mezibankovních depozit zahraničních bank u bank v tuzemsku,
 - z depozit cizozemců, kteří nejsou bankou, u bank v tuzemsku,
 - z finančních úvěrů přijatých tuzemcem od cizozemce,
 - získaných z vydání tuzemských dluhopisů a ostatních tuzemských cenných papírů vydaných v zahraničí, se kterými je spojeno právo na peněžní plnění.
-

Depozitní povinnost 2/3

- Podmínka uvalení DP: pouze **při nepříznivém vývoji platební bilance**, kdy v důsledku přetrvávajícího nadměrného **přílivu kapitálu** hrozí prohloubení celkové nerovnováhy, které by mohlo vést k vážným hospodářským **a** finančním poruchám **a** k ohrožení stability měny **a** které není možné účinně odvrátit běžnými nástroji měnové politiky
-

Depozitní povinnost 3/3

□ Režim depozitní povinnosti:

Po dobu trvání depozitní povinnosti nemohou osoby, na něž se depozitní povinnost vztahuje, volně nakládat s peněžními prostředky uloženými na zvláštním účtu a nemohou převést své právo na jejich výplatu na jinou osobu.

□ Výjimky ve vyhl. ČNB a MF

Poznámka

- Ad. NOUZOVÝ STAV – krizový zákon
 - „jiná nebezpečí“ čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
 - Ad Depozitní povinnost – ruší se, nepoužita za celou dobu trvání DZ
-

Devizová kontrola

- Devizové orgány
 - Nápravná opatření
 - Přestupky
 - Správní delikty
-

Některá pravidla pro přepočet

- Daňové přepočty – jednotný kurz pro poplatníky, kteří nevedou účetnictví - §38 odst.1 ZDP (586/1992 Sb., v platném znění)
 - http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/fs-financni-sprava-cr/Pokyn_GFR_D-31.pdf POKYN GFŘ – D-31 pro rok 2016
 - Účetní jednotky – aktuální kurz
-

-
- Pro přepočítání cizích měn neuváděných v kurzovním lístku se použije přepočítání přes třetí měnu, kterou si mezi sebou poplatníci dohodnou, případně lze využít služeb znalců se specializací na devizovou problematiku.
-

Měnová doložka

- Smluvní volnost
 - X praktické problémy
 - X daňový kurz – chybějící měny – přes třetí nebo znalcem
-

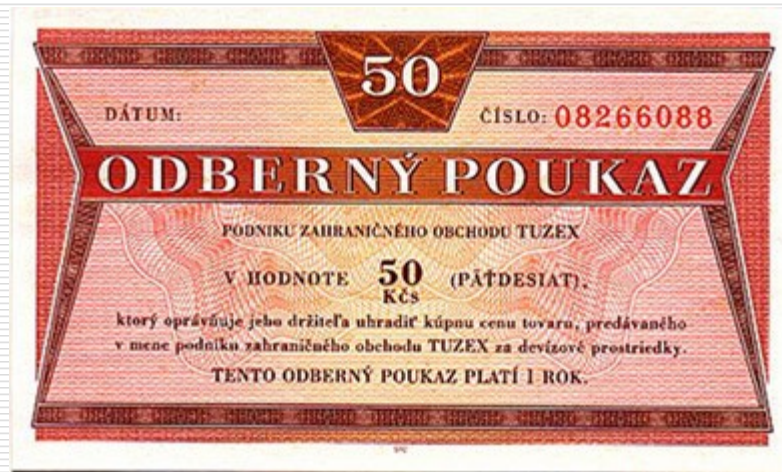
Vyměření konzulárního poplatku

- ❑ § 6 ZSpP (634/2004 Sb....)
 - ❑ Měna podle základu poplatku (%)
 - ❑ Měna sídla ZÚ nebo měna podle KDT ČNB
 - ❑ Přepočet: KDT k poslednímu dni kalendářního měsíce předcházejícího lhůtám splatnosti poplatku – na celý měsíc
 - ❑ USD kurz CB – při absenci měny v KDT ČNB
-

Cestovní náhrady – zahraniční stravné

- Vyhláška MF
 - EUR, USD, CHF, GBP
 - Vyhláška č. 366/2016 Sb., o stanovení výše základního stravného pro rok 2017 (ZP § 189/4)
 - Pro nevyúčtované stravné se použije vždy úprava platná pro daný rok – např. 2016 vyhl. č. 309/2015 Sb.
-

Směnárenská činnost

INFORMACJE

- 1. Książeczka walutowa jest dokumentem, który może być wymieniany na gotówkę w dowolnym czasie w dowolnym banku.
- 2. Książeczka walutowa jest dokumentem, który może być wymieniany na gotówkę w dowolnym czasie w dowolnym banku. Wymiana ta jest możliwa w każdym banku.
- 3. Książeczka walutowa jest dokumentem, który może być wymieniany na gotówkę w dowolnym czasie w dowolnym banku. Wymiana ta jest możliwa w każdym banku.

**KSIĄŻECZKA
WALUTOWA**

DE 0069379 DE 0069379

Opis struktury: **WARTOŚĆ**, **WYDAJENIE**

Kod QR

Wypełnij następujące dane:

Imię: _____

Nazwisko: _____

Data wydania: _____

Adres: _____

Opis: _____

Opis: _____

NARODOWY BANK POLSKI
Cicha Al. 10/11, 00-004 Warszawa
Tel. 222 201 202 40
41-400 Mysłaków 1
Strona internetowa: www.nbp.pl

MARYNARSKI BON TOWAROWY
OPISANEJ W PRZEPISACH TOWAROWYCH W ODRĘBNEJ KSIĄŻECZCE WALUTOWEJ

WARTOŚĆ
\$ 0,20 \$
DWADZIEŚCIA CENTÓW

BON WYDAJONY W CELU WYKONANIA WYSTAWY PRZEJAZDOWYCH UPRAWNIENIOWYCH PRZEPISANE O REALIZOWANIE WYSTAWY ORGANIZOWANEJ MARYNARSKIEGO TOWAROWYCH (CELENA DZIAŁ 1 LIPCA 1975 R.)

A 0020374

PRZEDSIĘWZIĘCIE HANDLU ZAGRANICZNEGO

Směnárenská činnost

- soustavná činnost provozovaná vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku, která spočívá v provádění **směnárenských obchodů =**
 - = obchod spočívající ve směně bankovek, mincí nebo šeků znějících na určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu.
-

Osoby oprávněné ke směnárenské činnosti

- Finanční instituce podle ZB
 - Spořitelní a úvěrní družstva
 - ČNB
 - Směnárníci**
-

Směnárník

- **povolení** k činnosti směnárníka udělené Českou národní bankou
 - **Registr směnárníků** – vede ČNB
<http://www.cnb.cz/cnb/regis>
-

Podmínky povolení

- ❑ Sídlo, podnik nebo organizační složku v ČR
 - ❑ Důvěryhodnost, včetně vedoucí osoby a skutečných majitelů
 - ❑ Vedoucí osoby – maturita, zletilost, plná způsobilost k právnímu jednání (FO)
-

Vedoucí osoba

- PO: statutární orgán, člen jejího statutárního orgánu, její ředitel, prokurista nebo jiná osoba, která skutečně řídí její činnost. Je-li statutárním orgánem nebo jeho členem právnická osoba, rozumí se vedoucí osobou fyzická osoba, která jménem této právnické osoby funkci statutárního orgánu nebo jeho člena vykonává.
 - FO: její ředitel, prokurista nebo jiná osoba, která jiným způsobem skutečně řídí její podnikání.
-

Zápis do registru

- e-žádost
 - Rozhodnutí pozitivní → zápis do registru
PM okamžikem zápisu → e-info; u PO i
před vznikem s poznámkou
 - Rozhodnutí negativní – správní rozhodnutí
-

Zánik povolení

- ☐ Smrtí (FO)
 - ☐ Zrušením (PO)
 - ☐ Rozhodnutí o úpadku, rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku (PM)
-

Odejmutí povolení

☐ Na žádost směnárníka

☐ Ex officio:

1. X **povinnosti** stanovené předpisy upravujícími postup při provozování směnárenské činnosti,
 2. X **podmínky** pro udělení povolení
 3. povolení k činnosti směnárníka bylo uděleno na základě **nepravdivých** nebo neúplných údajů anebo v důsledku jiného nedovoleného postupu směnárníka.
-

Povinnosti provozovatelů SmČ

- ❑ **Provozovna** – oznámená, označená, zákaz externí činnosti
- ❑ **Kurzovní lístek** – označení KL, identifikace, směňované měny, kurzy, úplata – arabské číslice.
- ❑ **Informace** o provozovateli, obchodu a právech
- ❑ **Informace ČNB**
- ❑ **Dokumenty a záznamy**

Identifikace a informace

- Provozovatele
 - Směnárenského obchodu
 - Info o právech zájemce
-

Identifikace provozovatele

- obchodní **firma** nebo název anebo jméno, popřípadě jména, a příjmení,
 - **adresa** sídla a adresa provozovny, v níž je smlouva uzavírána, popřípadě jiná adresa, včetně elektronické, která má význam pro komunikaci zájemce s provozovatelem, a
 - **IČO**
-

Informace o obchodu

- ❑ názvy nebo jiná označení **měn**, mezi nimiž má být směna provedena,
 - ❑ **částka**, která má být zájemcem složena k provedení směny,
 - ❑ směnný **kurz**,
 - ❑ **částka**, která odpovídá částce složené zájemcem k provedení směny **po přepočtu** směnným kurzem,
 - ❑ **úplata** za provedení směnárenského obchodu,
 - ❑ **částka**, která má být zájemci vyplacena po provedení směny, jestliže se liší od částky
 - ❑ datum a čas poskytnutí informace
-

Další informace

- informace o právu zájemce **podat stížnost orgánu dohledu** a název a adresa sídla tohoto orgánu a
 - informace o právu zájemce **podat návrh orgánu mimosoudního řešení sporů** mezi zájemcem a provozovatelem a název a adresa sídla tohoto orgánu.
-

Doklad o provedení směnárenského obchodu

- Kdysi „odpočet“
 - Náležitosti podle zákona o ochraně spotřebitele
-

Dokumenty a záznamy

- pro hodnověrné osvědčení řádného plnění jeho povinností – důkazní břemeno
 - Archivace – 5 let
-

Dohled

- ČNB
 - Povinnost k součinnosti
 - Mlčenlivost podle zákona o bankách
 - Podmínky dohledu i na osoby podezřelé z nedovoleného provozování SmČ – kontrola na místě
-

Opatření k nápravě

- Zjednání nápravy
 - Výměna vedoucí osoby
 - Dočasný zákaz nebo omezení činnosti k „ochraně klientů“
 - Pořádková pokuta do 500.000 Kč → SR
-

Sankce

- ❑ Přestupky
 - ❑ Přestupky směnárníka
 - ❑ Přestupky provozovatele
 - ❑ Přestupky související s měnou, platebním stykem a oběhem, finančním trhem, ochranou spotřebitele aj.
 - ❑ Pokuty výnos → SR
-

□ <http://www.tomchao.com/hb14.html>
